

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы
КАРАРЫ

2022 елның 26 октябре

№ 66

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясенде жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Уставы, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы КАРАР ЧЫГАРДЫ:

1. «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне 1 нче күшымта нигезендә расларга.

2. Гамәлдән чыккан дип танырга:

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» нигезләмә хакында» 2017 елның 31 августындагы 52/1 номерлы карары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы карарына үзгәрешләр керту турында» 2018 елның 30 июлендәге 77нче номерлы карары «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» 2017 елның 31 августындагы 52/1 номерлы карары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы карарына үзгәрешләр керту турында» 2018 елның 24 сентябрендәге 89 номерлы карары «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында»

2017 елның 31 августындағы 52/1 номерлы каары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге советы каарына үзгәрешләр керту турында» 2019 елның 31 гыйнварындағы 101 номерлы «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» 2017 елның 31 августындағы 52/1 номерлы каары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы каарына үзгәрешләр керту турында» 2019 елның 29 мартаңдағы 110 номерлы каары «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» 2017 елның 31 августындағы 52/1 номерлы каары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге советы каарына үзгәрешләр керту турында» 2019 елның 19 ноябрендәге 131 номерлы каары «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» 2017 елның 31 августындағы 52/1 номерлы каары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы каарына үзгәрешләр керту турында» 2020елның 3 февралендәге 142 номерлы «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» нигезләмәнең 2017елның 31 августы 52/1 номерлы каары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы каарына үзгәрешләр керту турында» 2020 елның 03 февралендәге 142 номерлы каары «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» 2017 елның 31 августындағы 52/1 номерлы каары;».

3. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) бастырырга һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация

4. Элеге карап рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
5. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемә йөклим.

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы
муниципаль районның Куйбышев Затоны
шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль
берәмлеке башлыгы, муниципаль берәмлек
Советы рәисе « Татарстан Республикасы
Кама Тамагы муниципаль районның
Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы

Н.Б.Ефимов

«Татарстан Республикасы Кама
Тамагы муниципаль районның
Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы
поселогы » муниципаль берәмлеке
Советының 2022 елның 26
октябрендәге 66 номерлы каарына 1
нче күшымта

**«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев
Затоны шәһәр тибындагы поселогы » муниципаль берәмлеке Советы депутаты
статусы турында нигезләмә**

Элеге Нигезләмә «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль
районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы » муниципаль берәмлеке
Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз
вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

**1 статья. «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның
Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы » муниципаль берәмлеке
Советы депутаты статусының хокукый нигезе**

1. «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев
Затоны шәһәр тибындагы поселогы » муниципаль берәмлеке Советы депутаты
статусы (алга таба - депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль
законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы
законнары, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның
Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы » муниципаль берәмлеке уставы (алга
таба - җирлек уставы) нигезендә әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

2 статья. Депутатның вәкаләтләре чоры

1. Депутатның вәкаләтләре аны сайлаган көннән башлана һәм «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» (алга таба - жирлек Советы) муниципаль берәмлек Советы эшли башлаган көннән туктатыла, моңа әлеге Нигезләмәнен 3 статьясында каралган очраклар керми.

2. Депутатның вәкаләтләре чоры «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирлек уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутатның вәкаләтләре түбәндәге очракта вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтsez яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;

5) аңа карата судның гаепләү каары законлы көченә керү;

6) Россия Федерациясеннән дайми яшәү урынына чыгу;

7) чит ил гражданының жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуки булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы булу, Россия Федерациясе гражданы территорииясендә дайми яшәү хокукин раслаучы чит ил гражданы йә Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуки булган чит ил гражданы яисә Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе нигезендә яшәү хокукин раслаучы бүтән документ яисә башка документ булу хокуки булган чит ил гражданы гражданлыгы;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алмаштыра торган

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

13) жирлек башлыгы, жирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак аның вәкаләтләрен туктату.

2. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында жирлек Советы каары вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алыш 30 көннән дә соңга калмыйча, ә бу нигез муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының жирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килсә, - мондый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президентының депутатның вәкаләтләрен

вакытыннан алда туктату турындағы гаризасы белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлық килгән очракта, әлеге гариза жирлек Советына кергән көн була.

4 статья. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатка аның шәхесен һәм жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклық, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында ул файдаланган күкрәк тамгасы ия.

2. Депутатның таныклық турындағы нигезләмәсе һәм күкрәк билгесе, аларның тасвиrlамасы жирлек Советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген, жирлек Уставында билгеләнгән очраклардан тыш, үзенең депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәгән килеш бергә алыш бара.

6 статья. Депутатның эшчәнлек формалары

1. Депутат эшчәнлеге рәвешләре туңдәнделәр:

а) жирлек Советы утырышларында катнашу;

б) жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) жирлек Советы каарлары проектлары проектларын жирлек Советы каравына керту;

г) депутат гарызnamәсен керту;

д) депутат мөрәжәгатен жибәрү;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр керту;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданнар хокукларын бозуның ачыкланган очракларын кичекмәстән кисәтү чараларын күруне таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эш;

и) депутат берләшмәләре - фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституцияндә һәм законнарында, жирлек Уставында, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындағы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында (алга таба - жирлек Советы регламенты), башка муниципаль актларда каарлган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның жирлек Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат жирлек Советы утырышларында шәхсән үзе катнаша.

2. Депутат жирлек Советы утырышларының вакыты һәм уздыру урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча жирлек Советы Регламенты нигезендә барлық кирәклө материалларны ала.

Жирлек Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге башлыгына (алга таба - жирлек башлыгы) алдан ук хәбәр итә.

3. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

1) комиссиядә һәм тиешле вазыйфаларга жирлек Советында сайлап алынырга һәм сайланырыга;

2) жирлек Советында карау очен сораулар бирергә;

3) жирлек Советында төзелә торган органнар һәм жирлек Советына сайлана торган (билгеләнгән, килештерелә торган) вазыйфаи затлар кандидатуралары мәсьәләләре буенча фикер эйтергә;

4) хокук ижат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә жирлек Советына хокукый актлар проектларын кертергә;

5) көн тәртибе, карау тәртибе һәм тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә, карар проектларына һәм жирлек Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;

6) жирлек Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә жирлек Советына хисап бирүче яисә контроль астындагы вазыйфаи затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) жирлек Советы утырышларында, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия гражданнарың мөрәҗәгатьләрен игълан итү;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) жирлек Советының утырышлар беркетмәләренең эчтәлеге белән танышырга.

4. Жирлек Советы утырышында депутат эйткән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр жирлек Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның жирлек Советының дайми һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Депутат жирлек Советы комиссияләренең эгъзасы булган эшендә шәхсән үзе катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр һәм каарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе эгъза булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм кинәшмә тавышы хокуку белән каарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның жирлек Советы йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат жирлек Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үз компетенцияләре чикләрендә башкарырга тиеш.

2. Жирлек Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат жирлек Советы каарларының үтәлешен тикшерүләрдә жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, муниципаль берәмлек чикләрендәге оешмалар тарафыннан катнаша.

3. Әлеге йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат жирлек Советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 статья. Депутат соравы

1. Депутат жирлек Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, жирлек советы төзи яисә сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутат гарызnamәсе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәжәгате, ул жирлек Советы каравы буенча депутат гарызnamәсе буларак таныла. Депутат гарызnamәсе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә жирлек Советы утырышында игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфай зат, муниципаль предприятие яисә депутат таләбе жибәрелгән учреждение житәкчесе аңа жирлек Советы билгеләгән көннән соң 15 көннән дә соңга калмыйча язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап органнар житәкчесе, вазыйфай зат, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесе тарафыннан имзаланырга тиеш, аңа депутат гарызnamәсе жибәрелә, яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имза салынырга тиеш.

4. Сорав инициаторы гарызnamәде куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы Аларны карау көне турында гарызnamә инициаторы алдан ук, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Жирлек Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затын, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесен депутат соравы буенча кабул ителгән каарның үтәлеше турында язма җавап бирү сробына тапшырырга хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате буларак депутатның Дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфай затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә язма формада мөрәжәгате, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә муниципаль берәмlek территориясендә урнашкан ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутатның депутат эшчәнлегенә бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язма рәвештә депутатның мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары вазыйфай затларының, оештыру-хокукый рәвешенә һәм ижтимагый берләшмәләргә депутат мөрәжәгатын карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап куелган затлар асылы буенча сораулар мөрәжәгатендә һәм мөрәжәгат жибәрелгән вазыйфай зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар мөрәҗәгатен карый, гражданнарны кабул итә, тиешле дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук аена кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат очрашулар вакытында алар белән, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша сайлаучыларга үз эшчәнлеге турында сайлаучыларга хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү чараларын күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятыләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дөрес чишәргә ;ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

жәмәгатьчелек фикерен ейрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары маҳсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, йорт территорияләрендә үткәрелә, исемлекләре һәм аларны бирү тәртибе жирлек органы тарафыннан билгеләнгән.

Депутатның гавами чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатларның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Жирлек Советы депутаты уртак эшчәнлек өчен төзелә торган һәм карала торган мәсьәләләр буенча позиция белдерә торган депутат фракциясе яисә төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзу, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат жирлек Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган тулы хокукка ия.

2. Жирлек Советы депутатның сайлау округында, жирлек Советында эше турында, жирлек Советының, аның органнарының каарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турында хәбәрен тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәkle ярдәмне күрсәтәләр, жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында депутатка мәгълүмат бирәләр, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эшчәнлеге турында, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эшенең барышы турында, ижтимагый фикерне ейрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукуы

Үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат жирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районнының Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге территорииясендә чираттан тыш кабул итү хокукиннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокуки

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан аның закон белән саклана торган яшерен эшчәнлеге белән бәйле булмаган мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

17 статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат түбәндәгеләргә бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек Уставын, башка муниципаль хокукий актларны үтәргә;

2) гражданинарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итәргә;

3) дайми рәвештә, айга кимендә бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итәргә;

4) оештыру-хокукий рәвешенә бәйсез рәвештә гражданинарның, оешмаларның, ижтимагый берләшмәләрнең, дәүләт хакимиите органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карага һәм аларга жаваплар бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына кимендә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт һәм закон белән саклана торган башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә үзенә билгеле булган гражданинарның шәхси тормышына, намусына һәм а布鲁ена кагылышлы мәгълүматларны игълан итмәскә;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килә торган елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенең керемнәре, чыгымнары, мәлкәте турында һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне гамәлдәге законнар нигезендә белешмәләр бирергә тиеш.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы һәм башка муниципаль хокукий актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутат түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә;

2) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төzelгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка иҗтимагый оешма, торак, торак-төzelеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, күчесез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төzelгән беренчел профсоюз оешманың сайланулы органы тарафыннан, башка иҗтимагый оешма, торак, торак-төzelеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашу, Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарына муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә оештыруны гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә ашыру тәртибен яисә идарә тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр);

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укытучы, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Бу очракта, эгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, укыту эшчәнлеге, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек чит дәүләт, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана алмый;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы депутат граждан административ яисә жинаять эше буенча йә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм мораль нормаларын төгәл үтәргә тиеш, :
  - 1) жирлек Советы утырышларында билгеләнгән дисциплины һәм регламентны үтәргә;
  - 2) башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мәнәсәбәтләргә керүче гражданнарга карата ихтирамсызлык һәм ихтирам күрсәтмәскә;
  - 3) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үзенә мәгълүм булган белешмәләрне, әгәр бу белешмәләр дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкил итсәләр, фаш итмәскә һәм кулланмаска;
  - 4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсән яисә якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын файдаланмаска;
  - 5) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләрдән, белдерүләрдән, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның аbruена яисә жирлек Советы аbruена зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләрдән качарга мөмкин;
  - 6) үз бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтyna китерә торган яисә китерергә мөмкин шәхси қызыксыну барлыкка килгәндә - бу хакта жирлек Советы карапы белән расланган тәртиптә жирлек Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтyn булдырмауга юнәлдерелгән каарларын үтәргә;
  - 7) жирлек советы билгеләгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.
2. Депутат этикасы бозылган очракта, депутат үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының закон, жирлек уставы, муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.
2. Депутат хокукларын жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арестлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, хат алышу өчен оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, депутат хокукларын гарантияләү, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, алар қулланган элемтә чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.
3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре чоры тәмамланганин соң, әйтегән фикерләре, позициясе өчен жинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Элеге нигезләмә депутат тарафыннан ачыктан-ачык хурлауларга, яла ягуга яисә федераль законда каралган башка хокук бозуларга жибәрелгән очракларга кагылмый.